

Kritik mot grundskola som inför en elevs övergång till gymnasiet lämnat ut sekretesskyddade uppgifter till den mottagande gymnasieskolan. De två skolorna tillhörde olika nämnder och ingick därmed i olika myndigheter

Anmälan

I en anmälan till JO framförde AA klagomål mot en lärare på Lommarskolan och rektorn för Rodens yrkesgymnasium vid Rodengymnasiet, båda i Norrtälje kommun. Klagomålen gällde bl.a. att sekretessbelagd information rörande

AA:s son, BB, hade överförts från Lommarskolan till Rodengymnasiet utan vårdnadshavarnas samtycke. AA anförde bl.a. följande. Rektorn för Rodens yrkesgymnasium har ringt och frågat ut personal på Lommarskolan om BB. Den information som då lämnades var felaktig och berörde saker av elevvårdskaraktär.

Utredning

Barn- och skolnämnden samt Utbildningsnämnden i Norrtälje kommun anmodades att göra utredningar och yttra sig över vad som anförts i AA:s anmälan till JO.

Barn- och skolnämnden antog som remissvar ett tjänsteutlåtande undertecknat av förvaltningschefen CC. I tjänsteutlåtandet anfördes följande.

Förvaltningschefen har varit i kontakt med berörd rektor och fått redovisning av enhetens version av det i anmälan anförda händelseförloppet.

Beklagligt nog visar resultatet att utväxling av sekretessinformation gällande berörd elev har skett mellan enheten och Rodengymnasiet. Inte heller har vårdnadshavarens godkännande inhämtats.

Som en omedelbar åtgärd, för att förebygga så att något liknande inte händer på andra enheter, kommer förvaltningschefen att lyfta frågan vid nästa rektorskonferens och poängtera vikten av korrekt hantering kring sekretessfrågor, utlämnande av uppgifter, etc. Vid behov kommer utbildning att anordnas.

Vi kan enbart beklaga det inträffade, men vidtar omgående åtgärder enligt ovan.

Barn- och skolnämnden anmodades därefter att komplettera remissvaret med utredning och yttrande i fråga om på vilket sätt ”utväxlingen av sekretessinformation” hade gått till.

Nämnden antog som svar ett yttrande undertecknat av CC. I yttrandet anfördes följande (*omnämnda bilagor har här utelämnats*).

Förvaltningschefen har, som tidigare nämnts, varit i kontakt med berörd rektor på Lommarenheten.

Den information som lämnats från Lommarskolan till Rodengymnasiet vid övergång från grundskolan till gymnasiet är:

Ett brev daterat 2008-06-03 (*se bilaga*). Brevet har också gått till elevens föräldrar. I brevet står det i sista meningen att det går bra att höra av sig till resursklassen med ev. frågor. Detta har inte familjen framfört några avvikande synpunkter kring.

Muntlig information: Personalen i resursklassen har framhållit att det är viktigt att den personal som ska arbeta med eleven har kunskaper och utbildning om Asperger, samt handledning för rätt bemötande.

Vidare har man informerat om att eleven lätt triggas igång av andra elever om de retas. Eleven missförstår lätt situationer (på grund av sin funktionsnedsättning) och kan då bli arg och handgemäng kan uppstå. Vilket också hänt på Lommarskolan (*se bifogad läkarkonsultation*).

Personalen har också framhållit behovet av att eleven behöver en mentor som hjälper till att förklara och tydliggöra olika situationer. Detta finns också noterat i det brev som gick till föräldrarna. Annan information utöver detta har man hänvisat till resursklassens handledare DD.

Utöver ovanstående har personalen i resursklassen ej lämnat ut någon information om eleven till Rodengymnasiet.

Utbildningsnämnden antog som remissvar en skrivelse av rektorn för Rodens yrkesgymnasium, EE. I skrivelsen anfördes bl.a. följande.

Varje läsår börjar ett antal elever med olika neuropsykologiska funktionshinder på våra program. I de allra flesta fall har vi ett bra samarbete med eleven och hemmet. I flera fall tar föräldrarna kontakt med oss redan under våren för att ge oss information före skolstart så att vi kan göra en bra planering. När terminen startar har vi regelbundna avstämningsmöten. Vi försöker i samarbete med hemmen att skapa en så bra studiesituation som möjligt.

Inför höstterminen 2008 fick Rodens yrkesgymnasium ett antal skriftliga överlämnanden från skolor där elever p g a olika skäl gått i små grupper och haft speciallösningar. Flertalet av deras föräldrar, och även i några fall tillsammans med lärare från grundskolan, tog kontakt med oss för att ge oss så mycket information som möjligt inför skolstarten.

Vi fick ett skriftligt överlämnande från Lommarskolan att [...] gått i Lommarskolans Resursklass. De beskriver där vilket stöd [...] har fått.

För ca 3 år sedan kom ett antal elever till våra program med olika diagnoser och vi upplevde att vi inte hade tillräckliga kunskaper om deras funktionshinder. Vi har därför använt en del tid till kompetensutveckling när det gäller neuropsykologiska funktionshinder. Vår dåvarande skolsköterska hjälpte till med att hitta rätt personer, föreläsare, utredare från BUP ... I förlängningen av detta kommer läraren från Lommarskolan in i sammanhanget. Hon hade ryktet om att vara duktig och engagerad i arbetet med elever med olika funktionshinder. Vi hade haft teoretiska föreläsningar, dialog med utredare och vi ville också ta del av praktisk erfarenhet från "fältet".

AA kommenterade remissvaren.

I ett beslut den 23 februari 2010 anförde *JO André* följande.

Rättslig reglering

Sekretesslagen (1980:100) har den 30 juni 2009 ersatts av offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL. I det följande hänför jag mig till den nya lagen som inte har inneburit några sakliga ändringar i berört hänseende.

En uppgift för vilken sekretess gäller får enligt 8 kap. 1 § OSL inte röjas för enskilda eller för andra myndigheter, om inte annat anges i OSL eller i lag eller förordning som OSL hänvisar till.

Enligt 23 kap. 2 § första stycket OSL gäller sekretess i förskoleklassen, grundskolan, gymnasieskolan, särskolan, specialskolan och sameskolan samt i en kommunal riksinternatskola för uppgift som hänför sig till psykologisk undersökning eller behandling och för uppgift om en enskilds personliga förhållanden hos psykolog eller kurator, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

Enligt 23 kap. 2 § andra stycket gäller sekretess på det område som anges i första stycket dels i skolans elevvårdande verksamhet i övrigt för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, dels för uppgift som hänför sig till ärende om tillrättaförande av en elev eller om skiljande av en elev från vidare studier. Sekretessen gäller dock endast om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

En strängare sekretess gäller alltså för uppgifter i den särskilda elevvården, dvs. för uppgifter hos psykolog eller kurator, än för uppgifter i skolans elevvårdande verksamhet i övrigt. I kommentaren till OSL framhålls emellertid att en skadeprövning enligt 23 kap. 2 § andra stycket OSL i praktiken oftast bör leda till samma resultat som enligt det omvända skaderekvisitet i första stycket (Lenberg m.fl., Offentlighets- och sekretesslagen, En kommentar, 23:2:2).

I den elevvårdande verksamheten ryms en verksamhet av betydande omfattning. Dit räknas bl.a. lärarnas inhämtande av uppgifter om elevernas personliga förhållanden i syfte att förebygga eller avhjälpa skolsvårigheter. Det kan t.ex. gälla uppgifter om elevernas fysiska och psykiska förutsättningar, deras beteenden och prestationer i skolan, hemmet eller fritidsmiljön.

Om sekretess är föreskriven till skydd för en enskild kan han eller hon enligt 12 kap. 2 § OSL helt eller delvis häva sekretessen. Ett sådant samtycke till utlämnande av uppgifter behöver inte vara skriftligt utan även ett muntligt eller underförstått, s.k. presumerat, samtycke får godtas. Är det fråga om känsliga uppgifter finns det dock som regel skäl att inhämta samtycket i skriftlig form eller åtminstone föra anteckningar om när och hur samtycket har inhämtats.

I fråga om sekretess till skydd för underåriga stadgas i 12 kap. 3 § OSL följande.

Sekretess till skydd för en enskild gäller, om den enskilde är underårig, även i förhållande till dennes vårdnadshavare. Sekretessen gäller dock inte i förhållande

till vårdnadshavaren i den utsträckning denne enligt 6 kap. 11 § föräldrabalken har rätt och skyldighet att bestämma i frågor som rör den underåriges personliga angelägenheter, såvida inte

- 1 det kan antas att den underåriga lider betydande men om uppgiften röjs för vårdnadshavaren, eller
- 2 det annars anges i denna lag.

Om sekretess inte gäller i förhållande till vårdnadshavaren förfogar denne enligt 2 § ensam eller, beroende på den underåriges ålder och mognad, tillsammans med den underåriga över sekretessen till skydd för den underåriga.

Detta innebär att det beträffande en underårig som på grund av bristande mognad saknar all förmåga till bedömning av sekretessfrågan krävs vårdnadshavarens samtycke till utlämnande av sekretessbelagda uppgifter rörande den underåriga, och vårdnadshavarens samtycke är i ett sådant fall också tillräckligt. Beträffande ungdomar måste å andra sidan, beroende på ålder och utveckling, vederbörandes eget samtycke många gånger vara tillräckligt. Häremellan ligger de fall då samtycke för utlämnande bör krävas både från den omyndige och hans eller hennes vårdnadshavare (se prop. 1979/80:2 Del A s. 330 och prop. 2008/09:150 s. 331 f.).

Bedömning

I en kommunal nämndorganisation är varje nämnd att anse som en myndighet i OSL:s mening. Lommarskolan och Rodengymnasiet tillhör olika nämnder och ingår därmed i olika myndigheter. Sekretessbelagda uppgifter kan alltså inte utan vidare överföras mellan dessa skolor.

Inför BB:s övergång från grundskolan till gymnasiet lämnade personal vid Lommarskolan ut viss information om BB till personal vid Rodengymnasiet. Informationen rörde bl.a. BB:s personliga förhållanden i skolans elevvårdande verksamhet. Uppgifterna var alltså sådana att de i sig omfattades av sekretesskyddet i 23 kap. 2 § andra stycket OSL (motsvarande 7 kap. 9 § andra stycket i dåvarande sekretesslagen [1980:100]).

Såvitt framkommit gjorde man emellertid inte från Lommarskolans sida några överväganden i sekretessfrågan innan informationen om BB lämnades ut. Detta är inte godtagbart. Man borde självfallet i fråga om de aktuella uppgifterna ha gjort en skadeprövning, dvs. prövat om BB eller någon närstående till honom kunde antas lida men om uppgifterna röjdes.

Någon särskild undantagsregel var inte tillämplig vid utlämnandet av de sekretessbelagda uppgifterna till Rodengymnasiet (se t.ex. 10 kap. 2 § OSL). Det saknades alltså förutsättningar för att lämna ut uppgifterna utan samtycke från BB och/eller hans vårdnadshavare. Som framgått ovan var det beroende av BB:s utvecklingsgrad och mognad om det var han eller vårdnadshavaren, eller eventuellt båda i förening, som disponerade över sekretessen.

Från Lommarskolans sida har tillämpningen av sekretessbestämmelserna således brutit i detta fall. Barn- och skolnämnden har medgett att sekretessbelagda uppgifter felaktigt lämnats ut. Jag förutsätter att de i remissvaret förutskickade åtgärderna för att förhindra att något liknande inträffar i framtiden nu har vidtagits. Jag anser mig därför kunna lämna saken, såvitt avser Lommarskolan, med den kritik som ligger i det anförda.

Det som har framkommit i utredningen ger mig inte skäl att rikta någon kritik mot Rodengymnasiet. Jag förutsätter ändå att utbildningsnämnden informerar berörda tjänstemän om de uttalanden som görs i detta beslut.

Vad som i övrigt framkommit föranleder inte någon åtgärd eller något uttalande från min sida.

Ärendet avslutas.